

oczodołem» ○ Czarne, gęste, nastroszone, zrosnięte brwi. Czernić, nastroszyć, regulować brwi. Ściągnąć, zmarszczyć, unieść brwi. Ruszać brwiami. △ *kosmet.* Ołówek do brwi *zob.* ołówek w zn. 1. △ Regulacja brwi *zob.* regulacja w zn. 4. △ Skubać, wyskubać brwi «regulować, wyregulować kształt brwi, wyrывая poszczególne włoski» ◇ *fraz.* Krzacaste brwi «brwi duże, szeroko rozrośnięte» ◇ *książk.* Sobolowe brwi «brwi ciemne i gęste» ◇ *pot.* Robić brwi *zob.* robić w zn. 2.

ż V, DCMs. brwi; *lm* MD. brwi; zwykle w *lm*.

brewe <łac. *breve* 'krótkie (pismo)'
rel. «urzędowy dekret papieski dotyczący spraw mniejszej wagi» ○ Odczytać, ogłosić tekst brewe. *n ndm.*

brewerie <wł. *braveria* 'chępliwość, samochwalstwo'
książk. «niesforne, zwykle hałaśliwe zachowanie się; awantury» ○ Dzikie brewerie. Robić brewerie. ◇ *fraz.* Urządzać, wyprawiać brewerie *zob.* urządzić w zn. 2.

blp nieos. I, D. ~rii.

brewiarz <łac. *brevarium* 'skróć'
rel. «zbiór obowiązkowych modlitw przeznaczony dla duchownych katolickich; także: księga zawierająca ten zbiór ułożony na poszczególne dni roku kościelnego» ○ Odmawiać, czytać brewiarz.

m II, D. -a; *lm* M. -e, D. -y.

brewka 1. *pot.* zdr. od brew: ○ ładnie zarysowane brewki. 2. *leśn. ogr.* «jedno z dwu ciemnych ukośnych pasm zmarszczonej kory, ułożonych względem siebie symetrycznie, kryjących pod sobą zrosnięty, czyli ślepy sęk»

ż III, CMs. ~wce; *lm* D. ~wek; zwykle w *lm*.

brezent <ros. *brieziént*, niem. dial. *bresent*
włók. «gruba, mocna tkanina impregnowana, używana do wyrobu nieprzemakalnej odzieży, namiotów, plandek itp.» ○ Ciężarówka kryta brezentem.

m IV, D. -u, Ms. ~ncie; *lm* M. -y.

brezentowy *włók.* przym. od brezent: ○ Brezentowa plandeka, wiatrówka. Brezentowy worek.

brezylika <fr. *bresil* 'drzewo brazylijskie'
bot. «*Caesalpinia*, drzewo lub pnący krzew rosnące w strefie subtropikalnej i tropikalnej, dostarczające cennego drewna mającego zastosowanie w przemyśle meblarskim oraz czerwonego barwnika używanego do wyrobu atramentu i lakierów; *cezalpinia*»

ż III, CMs. ~lce; *lm* D. ~lek.

Bridgetown «stolica Barbadosu»

wym. brydżaun • *n ndm.*

bridż *zob.* brydż.

bridżorama *sport. techn.*; *zob.* brydżorama.

bridżowiec *książk.*; *zob.* brydżowiec.

bridżowy *zob.* brydżowy.

bridżyk *pot.*; *zob.* brydżyk.

bridżysta *zob.* brydżysta.

bridżystka *zob.* brydżystka.

brie <fr.> «miękki ser podpuszczkowy o ostrym smaku, mający na powierzchni porost pleśni, otrzymany z mleka krowiego»

wym. bri • *m ndm.*

briefing <ang.> *publ.* «rodzaj konferencji prasowej, zwykle na jeden temat» ○ Codzienne briefingi. Uczestniczyć w briefingach. Zorganizować briefing. *wym.* brifing • *m* III, D. -u, N. ~giem; *lm* M. -i.

briofil <brio- (od gr. *brýon* 'mech') + -fil
biol. «organizm zwierzęcy lub roślinny żyjący w swoim środowisku, jakie tworzą skupienia mchów (zwłaszcza na torfowiskach); organizm mcholubny»

m I, DB. -a; *lm* M. -e, D. -i a. -ów; zwykle w *lm*.

brialogia <brio- (od gr. *brýon* 'mech') + -logia
bot. «dział botaniki zajmujący się badaniem mszaków»

ż I, DCMs. ~gii, *blm.*

brnąć *książk.* **a)** «iść zapadając się, posuwając się z trudem, najczęściej po terenie zalany wodą, błotnistym, grząskim, piaszczystym» ○ Brnąć przez piach, przez błoto, po błocie. Brnąć w śniegu po kolana. Brnąć w wodzie po pas. **b)** «posuwając się z trudem, wchodzić w coś coraz głębiej» ○ Brnąć w las, w zboże. **c)** *przen.* «pograżać się w czymś złym coraz bardziej, doprowadzać do sytuacji, z której trudno znaleźć wyjście» ○ Brnąć w dług, w kłamstwa, w rozpustę.

ndk • *Va*, brnę, brniesz, brnij, ~ął, brnęła, brnęli, ~ąwszy; *rzecz.* brnięcie *n* I.

broczyć *książk.* **a)** «wydzielać krew z rany; krwawić»: Brocząc krwią coraz obficie, dowlókl się do końca ulicy. **b)** «o krwi: płynąć, ciec, wyciekać» ○ Krew broczy z rany, z ramienia.

ndk • *Vlb*, ~czę, ~ysz, brocz, ~ył; w zn. b tylko w 3 os. *lp*; *rzecz.* broczenie *n* I.

broda 1. «dolna, wystająca część twarzy poniżej ust» ○ Spiczasta, wystająca broda. Dolek w brodzie. Oprzeć brodę na dłoni. Zawiązać chustkę pod brodą. Ująć kogoś pod brodę. ◇ *fraz.* Druga broda «zwisający podbródek» ◇ *pot.* Pluć sobie w brodę *zob.* plunąć w zn. 1. ◇ *żart.* Druga broda komuś rośnie «ktoś tyje» 2. «zarost na dolnej części twarzy, poniżej ust, na szczękach i podbródku» ○ Bujna, czarna, długa broda. Golić brodę. Zapaść brodę. ◇ *fraz.* Broda sypie się komuś *zob.* sypnąć się w zn. 1. ◇ *książk.* Nosić brodę *zob.* nosić w zn. 5. ◇ Czas, wiek itp. przyprószyły czyjąś brodę siwizną; siwizna przyprószyła komuś brodę *zob.* przyprószyć. ◇ *żart.* Dowcip, *pot.* kawał z brodą «dowcip, kawał od dawna wszystkim znany» ◇ *pot.* Capia, kozia broda *zob.* bródka w zn. 1b. 3. *zool.* «u zwierząt: pęk

B

dłuższej sierści pod pyskiem; u ptaków: pęk piór na piersi lub na podgardlu»

ż IV, CMs. ~dzie; *lm D.* bród.

brodacz 1. «męczyzna mający bujny zarost na dolnej części twarzy, mężczyzna brodaty» **2. zool.** «zwierzę mające pęk dłuższej sierści pod pyskiem; także: ptak mający pęk piór na piersi lub na podgardlu» Δ Brodacz monachijski, brodacz olbrzym «duży, silny pies o szorstkiej sierści, czarnej lub szarawej w różnych odcieniach, tworzącej na głowie brodę i krzaczaste brwi; sznaucer olbrzym»

m II, DB. -a; *lm M.* -e, *D.* -y; w zn. 1 *lm B.=D.*; w zn. 2 *lm B.=M.*

brodaczka bot. «*Usnea*, krzaczkowaty porost o plechach różnej barwy, najczęściej zwisających, występujący głównie na drzewach, prawie na całej kuli ziemskiej»

ż III, CMs. ~czce; *lm D.* ~czek.

brodaty 1. «o mężczyźnie: mający brodę – zarost na dolnej części twarzy» ○ Brodaty starzec. Brodaci jeźdźcy. **2. zool.** «o zwierzęciu: mający brodę – pęk sierści pod pyskiem; także o ptaku: mający brodę – pęk piór na piersi lub na podgardlu» ○ Brodaty żubr.

w zn. 1 *m.-os. M. lm* ~aci.

brodawczak med. «nowotwór łagodny występujący na powierzchni błon śluzowych, najczęściej pęcherza moczowego, utworzony z bogato unaczynionych i łatwo krwawiących tworów brodawkowatych»

m III, D. -a, *N.* ~kiem; *lm M.* -i.

brodawka 1. anat. «wyniosłość tkanki łącznej, pokryta nabłonkiem, występująca na powierzchni ciała, błon śluzowych lub wewnątrz narządu czy tkanki» ○ Brodawki językowe, sutkowe. **2. bot.** «gruczołowe, kuliste wzniesienie na korzeniach, liściach, łodygach lub owocach roślin» **3. med.** «grudkowata narośl skórna, wywołana przez wirusy, występująca głównie na skórze rąk i twarzy» ○ Twarz oszpecona brodawkami. Wypalać, usuwać brodawki.

ż III, CMs. ~wce; *lm D.* ~wek.

brodawkowaty 1. «mający kształt brodawki, podobny do brodawki» ○ Brodawkowate zgrubienia, znamiona. **2.** «pokryty brodawkami» Δ *bot.* Brzoza brodawkowata *zob.* brzoza.

brodawkowy *przym.* od brodawka (zwykle w zn. 1, 2) **a)** w zn. 1 *anat.:* Δ Obwódka, otoczka brodawkowa «obwódka dookoła brodawki sutkowej» **b)** w zn. 2 *bot.:* Δ *biol.* Bakterie brodawkowe *zob.* bakteria.

brodawnik bot. «*Leontodon*, trwała roślina zielna, o przyziemnej rozecie liści, łodydze zawierającej sok mlekowy, żółtych kwiatach

i owocach opatrzonych puchem, rosnąca w Europie i Azji; dmuchawiec»

m III, D. -a, *N.* ~kiem; *lm M.* -i.

brodnia ryb. «prymitywne narzędzie do połowu ryb na płytkich wodach; brodnik»

ż I, DCMs. ~ni; *lm D.* ~ni.

brodnik ryb.; *zob.* brodnia.

m III, D. -a, *N.* ~kiem; *lm M.* -i.

brodzić książk. «chodzić, brnąć po wodzie, błocie, rzadziej – po wysokiej trawie, sypkim piasku itp.» ○ Brodzić po moczarach. Brodzić po wodzie, w wodzie. Brodzić w zbożu.

ndk • VIa, ~dzą, ~isz, brodzi, ~il; *rzecz.* brodzenie *n I.*

brodzik pot. a) «nieduży, płytki basen przeznaczony dla dzieci do zabawy» **b)** «płytki basenik umieszczony pod natryskiem, część kabiny prysznicowej» **c)** «zagiębnienie napełnione wodą, znajdujące się w pływalni przed zejściem do basenu i służące do umycia nóg przed kąpielą»

m III, D. -a a. -u, *N.* ~kiem; *lm M.* -i.

broić książk. «płatać figle; dokazywać, swawolić, psocić»: Dzieci broiły na podwórku.

ndk • VIa, broję, ~isz, brój, ~il; *rzecz.* brojenie *n I.*

brojler <ang. *broiler* 'kurczę na pieczeń'*>* *zootehn.* «kurczę, także młoda kaczka, młody indyk lub królik, intensywnie tuczone, osiągnące bardzo szybki przyrost wagi, przeznaczone na ubój» ○ Hodowla brojlerów.

m IV, DB. -a, *Ms.* ~rze; *lm M.* -y.

brojlernia zootehn. «budynek gospodarczy wyposażony w urządzenia do ogrzewania i wentylacji, przeznaczony do hodowli brojlerów»

ż I, DCMs. ~ni; *lm D.* ~ni.

brokat <niem. *Brokat*, wł. *broccato**>* **1.** «polyskujące, mieniące się drobinki używane do celów dekoracyjnych, często dodawane do kosmetyków» ○ Lakier z brokatem. Naklejki z brokatem. Brokat w żelu. Nałożyć złoty brokat na włosy. **2. włók.** «gruba, ciężka tkanina jedwabna lub półjedwabna o wypukłych wzorach, często przetykana złotą lub srebrną nitką, używana na strojne suknie, obicia, zasłony, szaty liturgiczne itp.» ○ Suknia, szata z brokatu. Fotel obity czerwonym brokatem. *m IV, D.* -u, *Ms.* ~acie; *lm M.* -y; w zn. 1 *blm.*

brokatowy 1. «pokryty brokatem, zawierający brokat» ○ Brokatowe ozdoby. Brokatowy krem. **2. włók.** «zrobiony, uszyty z brokatu» ○ Brokatowa suknia. Brokatowy płaszcz.

broker <ang. *ekon. hand.* «osoba zajmująca się pośrednictwem w zawieraniu transakcji towarowych, pieniężnych, frachtowych lub ubezpieczeniowych; makler» ○ Broker ubezpieczeniowy.

m IV, DB. -a, *Ms.* ~rze; *lm M.* ~rzy, *DB.* -ów.